

BEWOLKTE BEVRIJDING

PERSONAGES

Marcel (40-50 jaar)	vader
Marja (40-50 jaar)	moeder
Elisabeth (19 jaar)	dochter
Josephine (25-30 jaar)	buurvrouw
Jos (40-50 jaar)	buurman

Maurice	echtgenoot van Josephine	[4 acteurs voor: drie Duitsers
pastoor		drie GI's
1 ^{ste} GI Harry		(één scène: GI moet zwart of
		of halfbloed zijn)
2 ^{de} GI		Maurice
3 ^{de} GI Bill		pastoor
zwarte GI		
vrouwelijke GI		twee verzetstrijders
1 ^{ste} Duitser		sandwichman
2 ^{de} Duitser		1 actrice voor: Duitse vrouw
3 ^{de} Duitser		Duitse bediende
Duitse vrouw		kelnerin]
Duitse vrouwelijke bediende		
1 ^{ste} verzetsstrijder		
2 ^{de} verzetsstrijder		
kelnerin		
sandwichman		
radiostem		
DECOR		

Podium: vooraan over de hele breedte: een straat

achteraan: voorgevel burgerhuis – projectiescherm – voorgevel administratief gebouw

voor burgerhuis: plastic bloemen en planten verbeeldend tuintjes

BELICHTING

Voor het stuk begint, baden de straat en de voorgevels in alle kleuren. Een vijftal minuten voor het begin kleurt alles langzamerhand grijs.

PROJECTIESCHERM

Het stuk begint als alles grijs is en de Duitse Nationalhymne voorbij is. Op het scherm verschijnen zingende en marcherende Duitsers. Tegelijkertijd wordt aan het administratieve gebouw de hakenkruisvlag ontrold.

MUZIEK

Voor het stuk begint, een tiental minuten operettemuziek: bijvoorbeeld fragmenten uit *Im weissen Rössl*, die *Csardasfürstin* of enkele liederen van Joseph Schmidt. Naarmate de belichting grijs begint te kleuren: die alte deutsche Nationalhymne.

1^{ste} SCENE

Na een halve minuut komen Marcel, Marja, Elisabeth vanuit de coulissen op het podium, beelden op het doek vervagen. De drie personages kijken in de richting van waaruit marcherende en zingende Duitsers (3) komen. De Duitsers vertrappelen heel wat bloemen en plantjes.

DUITSERS

zingen en marcheren

Auf der Heide steht ein Röslein, und das heiBt: Erika (x-aantal keren)

MARJA

Marcel, blijf daar niet staan, doe iets. Pak die bloemen. Die hebben voor niks respect!

MARCEL

Gij verstaat dat niet, he! Neen, he!

MARJA

Durft ge niet?

MARCEL

Alstublieft, zeg! Ik ben mijn leven nog niet beu.

Jos komt op als de Duitsers weg zijn.

JOS

Wat is dat hier?

MARJA

Jos, ze zijn hier weer voorbijgekomen.

JOS

Ik zie het.

MARJA

fluistert

Naar het schijnt, zal het niet lang meer duren.

MARCEL

En wat gaat gij dan doen?

JOS

Luister, ik blijf werken voor den Duits. Ik verdien mijn brood bij hem.

ELISABETH

En ge komt er altijd goed voor. Schoon kostuum, hemd en cravat.

JOS

Werken, he, Elisabeth! Ik moet toch leven, of niet soms?

MARJA

Eigenlijk hebt ge gelijk.

ELISABETH

Wat onze pa de hele dag doet...

MARCEL

Ik werk bij de gemeente.

ELISABETH

Maar ge zit toch veel thuis, ge moet eerlijk zijn, pa.

MARCEL

Daar is weinig werk. Den Duits doet veel zelf.

JOS

Van de hemelse dauw kunt ge niet leven!

MARJA

Dat weet ik maar al te goed. Gelukkig dat we wat kiekens hebben en wat eieren kunnen verkopen.

JOS

Alle beetjes helpen, he, Marja. Allez, ik ga nog wat verder doen. 'k Ben bezig aan een nieuw kostuum voor een Duitse officier.

Jos weg

MARJA

De Jos, he, die is altijd schoon afgeborsteld. Dat is wat anders dan gij, he, Marcel!

ELISABETH

Ons ma heeft gelijk. Ge kunt er soms zo bij lopen...

MARCEL

Ze hebben mekaar weer gevonden! 'k Ga seffens mijn kippenren ompspitten.

ELISABETH

Dat ze maar goed leggen. Want een ei... is een ei.

MARJA

Pas op: een ei brengt op. O ja, en vergeet uw duiven geen drinken te geven! 't Zou niet de eerste keer zijn dat...

MARCEL

Lach maar. Iedere hoogdag hebben we toch gefeest, he! Een jong duifke, 't was toch lekker, of niet soms!

ELISABETH

Was 't niet met ne Pasen, dan was 't met ne Sinksen.

MARCEL

'k Heb nog maar één koppeltje.

Marcel talmt nog wat. Marja en Elisabeth proberen nog wat bloemen te vinden.

MARJA

Wanneer mogen die twee dan in de pot?

MARCEL

Niet, verdomme!

ELISABETH

Waarom niet?

MARCEL

Die moeten kweken! Ten eerste, en ten tweede...

ELISABETH

Nu gaan we het horen!

MARCEL

D'r mogen al heel lang geen reisduiven meer vliegen.

ELISABETH

En waarom niet?

MARCEL

Al gehoord van postduiven?

ELISABETH

Ja, en dan?

MARCEL

Moet ik echt alles uitleggen? Hoe dan ook, ik heb nog mijn twee beste.

MARJA

Dat zijn wij, Elisabeth!

ELISABETH

Wij zijn wel twee vrouwen, he, ma!

MARJA

We mogen toch nog wel eens lachen.

MARCEL

Als ik op weduwschap zou kunnen spelen...

MARJA

Wat bedoelt ge daarmee?

ELISABETH

Dat is duivenmelkerspraat!

MARCEL

Voordat ge de duiver korft, laat ge hem nog efkes zijn wijfke zien...

ELISABETH

Zeg, pa, gij zou graag die duiver willen zijn, zeker!

MARJA

Hebt gij te klagen misschien?

MARCEL

Heb ik iets gezegd?

ELISABETH

Amai, dat duivinneke... als die haar vent thuiskomt!

MARCEL

Dan zouden er eieren van kunnen komen.

ELISABETH

Dan was het gebakken, he, pa. Die zal nogal geven!

MARJA

Wat voor woorden zijn dan nu! Maar gij moogt alles zeggen!

ELISABETH

Tenminste, als den Duits het niet hoort, he!

MARCEL

Ons Elisabeth, die moet echt niet naar haar woorden zoeken!

MARJA

Naar wie die den aard heeft... Marcel, vertrek maar al naar uw beesten.

Marcel, Marja en Elisabeth af

Belichting: grijze kleur verdwijnt. Het wordt fleuriger als op het scherm beelden verschijnen van de landing in Normandië. Eventueel met filmmuziek uit The longest day of een lied van Vera Lynn.

2^{de} SCENE

Decor: hetzelfde als 1^{ste} scène

Marcel, Marja, Elisabeth staan vooraan te praten. Josephine, de buurvrouw, komt eraan.

JOSEPHINE

Dag, allemaal.

MARCEL/MARJA/ELISABETH/

Josephine!

JOSEPHINE

Hebt ge dat ook gehoord?

MARJA

Ja, natuurlijk, anders waren we hier niet! Zeg, waar hebt gij gezeten?

JOSEPHINE

Ik sta voor alles alleen. Daar is niemand die me helpt.

MARJA

Dat moogt ge niet zeggen. Ge weet toch dat ge altijd op ons kunt rekenen.

JOSEPHINE

Dat is waar. Het gaat me niet zo goed vandaag. Ik weet niet wat ik heb!

MARJA

Iedereen heeft al eens een slechte dag. Ja, ge hebt uw huishouden, en eh... Berthake.

JOSEPHINE

Nu slaapt ze.

MARJA

Hebt gij nog iets gehoord van de ...

De drie vrouwen gaan bij elkaar staan en fezelen verder-Josephine draait haar hoofd naar links en rechts om nee te zeggen.

JOS

Komt aangelopen Ze zijn geland!

MARCEL

En nu, he, Jos?

JOS

Ja, Marcel. We zullen afwachten. Ik denk dat ik niks verkeerds heb gedaan.

Van naast het huis met hakenkruisvlag verschijnen drie weinig verzorgde Duitsers: één met een gammele fiets, één met een valies, één met mappen onder de arm; en een opzichtig geklede vrouw die achter zich een valies waaruit kleren te voorschijn komen, meezeult.

MARCEL

Die beginnen het al warm te krijgen!

JOS

Zwijg, Marcel.

MARCEL

in de richting van de drie Duitsers

Deutschland muss groser wesen! 't Is naast ulle klossen gewesen!

één van de Duitsers kijkt naar Marcel

JOS

De oorlog is nog niet gedaan. Pas maar op!

ELISABETH

De Jos heeft gelijk. Pa, gij hebt ineens zoveel praat!

MARJA

't Is me ook opgevallen!

JOSEPHINE

Amai, die zien daar nogal uit! Dat belooft voor die van mij, als die ooit terugkomt!.

MARJA

Hoelang is de Maurice nu al weg?

JOSEPHINE

Die is twee jaar geleden opgeëist. Maar als ge hier voor die met zijn snor kunt werken (*kijkt naar Jos*)

JOS

Dan kondt ge hier blijven, Josephine! Zeg het maar.

MARJA

We gaan geen ruzie maken. We zijn altijd goede burens geweest!

MARCEL

Als ge terug in Berlijn bent, doe den Dolf de groeten, he, mannen!

ELISABETH

Houd uw mond. Seffens pakt er één zijn revolver!

JOSEPHINE

Kent ge dat spreekwoord: loontje komt om zijn boontje?

MARJA

Nee, Josephine, dat is niet schoon. De Jos is een kleermaker, en een hele goeie.

MARCEL

En de Jos heeft niemand verraden! Hij heeft mijn trouwkostuum nog gemaakt.

JOS

Dat is zo! En ik wist goed dat de Marcel naar de BBC luisterde.

MARCEL

De opgedirkte vrouw komt dichterbij.

Die heeft precies niet op weduwschap moeten spelen!

De opgedirkte vrouw bekijkt Marcel en loopt verder.

MARJA

Wat zegt gij allemaal! Zo ken ik u niet!

ELISABETH

Pa, gij zijt precies jaloers!

JOSEPHINE

Marja, ge moet de Marcel eens onder handen nemen.

JOS

Ja, Marcel, dat belooft!

MARCEL

Denkt ge dat?

MARJA

't Is al goed! Zeg, Josephine, Maurice, heeft die nog niks van zich laten horen?

JOSEPHINE

Nee. Niks! Geen jota!

Pastoor loopt over het podium, zegt iedereen een goedendag, iedereen reageert, behalve Josephine.

PASTOOR

Goedendag, allemaal.

ALLEN (*behalve Josephine*)

Dag, meneer pastoor.

PASTOOR

Nogal een weer, he!

MARCEL

We mogen niet klagen!

Pastoor loopt verder

JOSEPHINE

Die zal wel niks te kort hebben gehad.

MARJA

Hij heeft veel goed gedaan.

JOS

Dat is juist. Hij heeft er bij den Duits voor gezorgd dat enkele mannen van de parochie niet naar Duitsland moesten.

JOSEPHINE

Dan toch niet voor die van mij. En hij weet ook dat ik met een klein kind zit.

ELISABETH

Berthake is toch dikwijls bij mij geweest, he!

JOSEPHINE

Ja, dat weet ik!

MARJA

Zoudt ge niet naar Berthake gaan kijken. Ze is misschien aan het huilen.

JOSEPHINE

Nee, nee, ze slaapt. Het is echt een braaf kind. Ons Berthake was nog maar een paar maanden als Maurice is vertrokken.

MARJA

't Is voor iedereen niet gemakkelijk geweest!

iedereen af

3^{de} SCENE

Decor: achteraan: voorgevel burgerhuis

Naast de voorgevel van het burgerhuis wordt de Belgische vlag gehesen.

Marcel, Marja, Elisabeth, Jos, Josephine komen op het podium, zien de Belgische vlag en knikken naar elkaar, horen stemmen en kijken in de richting van de coulissen.

Belichting: het wordt nog wat kleurrijker.

Twee verzetsstrijders komen gehaast het podium op gelopen. Anderen schrikken.

1^{ste} VERZETSSTRIJDER

Waar zit hier die smeerlap?

bonkt op voordeur en wacht

2^{de} VERZETSSTRIJDER

Die is niet thuis.

MARJA (*tegen de anderen*)

Wist ge dat die met den Duits...

Anderen halen hun schouders op.

2^{de} VERZETSSTRIJDER

Heeft die geluk!

1^{ste} VERZETSSTRIJDER

Dat is maar een gedacht. We hebben die klootzak niet nodig.

beukt de deur in, en gaat binnen

2^{de} VERZETSSTRIJDER

tegen Marcel 'k Heb hier nog een witte band. Doe hem aan uw arm en ge zijt bij ons.

MARJA

Wat gaat gij doen? Blijf hier, zeg ik u.

MARCEL

'k Moet meedoen! Dat hoort ge toch!

2^{de} VERZETSSTRIJDER

Lachend Befehl ist Befehl. Wij zijn nu den baas!

Marcel wil mee naar binnen gaan, kijkt naar Marja en aarzelt, maar gaat toch.

Huisgerei vliegt uit het raam.

ELISABETH

Zie dat af.

MARJA

Marcel, kom hier. Seffens staat hier de politie, en wat dan!

JOS

'k Denk het niet. De straat heeft het laatste woord!

Stoel vliegt dor het raam.

MARCEL

Wie moet er een stoel hebben?

MARJA

Zijt gij niet beschaamd, Marcel?

JOSEPHINE

Geef maar hier. Dat is goed aanmaakhout. Ik kan dat gebruiken.

Verzetsstrijders verlaten burgerhuis en trekken naar huis met nazivlag. Nazivlag wordt weggerukt. Marcel kijkt naar Marja, die een teken van nee doet, maar Marcel gaat mee binnen. De anderen kijken elkaar aan.

ELISABETH

Ik vind onze pa heel actief.

MARJA

Ge moet er fier op zijn! Ik ben beschaamd!

MARCEL

komt naar buiten met een zak kolen

Een zak antraciet.

MARJA

kijkt naar de anderen en twijfelt

... eigenlijk, waarom niet? We hebben al kou genoeg geleden.

Marcel terug naar binnen. Er vliegt een broodplank naar buiten.

JOSEPHINE

Misschien opnieuw goed brood op de plank, en als 't niet is...

JOS

Aanmaakhout, he, Josephine!

Josephine lacht naar Jos.

1^{ste} VERZETSSTRIJDER

komt naar buiten

Wie moet er patatten met peekes hebben?

JOSEPHINE

Ikke, voor ons Berthake. We gaan wel delen, Marja.

MARJA

Zeg, maar waar is Berthake?

JOSEPHINE

Bij mijn moeder.

MARCEL

Komt naar buiten

Duitse tandpasta, bitte.

Marcel gooit tube naar Elisabeth.

ELISABETH

Hier, ma, en nu geen stinkende adem meer.

MARJA

Ge moet dat niet zeggen als iedereen erbij is.

MARCEL

Ik ga terug. Daar ligt nog veel! Allez, Jos, doe mee.

JOS

Nee, Marcel!

2^{de} VERZETSSTRIJDER

komt naar buiten met vrouwelijke Duitse bediende, bloes open

Hier: Duitse tetten.

Vrouw loopt snel weg.

Foto van Hitler vliegt door het raam

JOSEPHINE

Hier den Dolf op een Stuka.

ELISABETH

Die had dat ook nooit gedacht dat hij kon vliegen.

JOSEPHINE

'k Ga naar huis. Ik ga stoemp maken..

1^{ste} VERZETSSTRIJDER (*komt naar buiten*)

Wie moet er cognac hebben? Mijn zakken zitten vol.

JOS

Drink ze maar op. 't Zal niet lang meer duren!

1^{ste} VERZETSSTRIJDER

Wat zegde gij!

JOS

Dat ge veel hebt moeten verduren.

Marcel komt naar buiten.

MARJA

Marcel, geef die band af. 't Is goed geweest. En ge moet hier nog leven, he!

JOS

Uw vrouw heeft gelijk, Marcel.

2^{de} VERZETSSTRIJDER

Die autoband kan ik misschien nog verkopen. *Verzetsstrijders af*

JOS

Aan wie?

ELISABETH

Wie heeft er nog een auto?

MARCEL

Als ge hem hebt moeten afgeven!

Personages af

Geluid van tanks en jeeps

Verspreiden van tabaks-, zeep- en chocoladegeuren (belevingstheater)

4^{de} SCENE

Decor: achteraan: meubels huiskamer: tafel, 4 stoelen, dressoir, kachel

op dressoir: platenspeler

vooraan: straat, gescheiden van huiskamer: suggestie van voordeur en raam die open en dicht kunnen

Belichting: daglicht in woonkamer

op straat: kleurrijk licht

MARCEL

bekijkt verzameling elpees aan dressoir

Deze opera ga ik nog eens opzetten.

ELISABETH

bezig met haar nagels en gezicht voor spiegeltje op tafel

Wagner niet, he, pa!

MARCEL

Ge hebt gelijk. Den Dolf zijn tijd is voorbij! Carmen van Bizet. Is dat goed?

MARJA

zit aan tafel en breit sokken

Jaja, eerste klas. Beter kan niet. Nog een paar steken, en die sokken zijn af. Marcel, ge zou die eens moeten passen.

ELISABETH

Ma, laat hem doen. Hij is aan het zoeken.

bij het horen van de eerste tonen van Carmen

Awel, pa, soms hebt gij een goede smaak.

motorgeronk van jeep-Elisabeth laat alles vallen, staat op, opent raam en ziet Amerikaanse vrouw in uniform die om zich heen kijkt – ook Jos en Josephine zijn in de straat gekomen

Ge gelooft het niet!

MARCEL

Wat geloof ik niet!

ELISABETH

Kom dan zien, he!

De Jos en Josephine staan op straat.

MARCEL

Is dat zo speciaal?

ELISABETH

Nee.

MARJA

't Zal bijgelegd zijn , he!

ELISABETH

Maar daar gaat het niet over. Daar is een vreemde vrouw! Waar blijft ge nu alle twee?

Marcel en Marja laten liggen waar ze mee bezig zijn en komen kijken.

Waar is mijn kodak?

MARJA

Links vanonder in de dressoir achter die handdoeken.

MARCEL

'k Zal hem meebrengen.

MARJA

Ja, nu zie ik het. *(Kijkt mee)* Marcel, spoed u, ze zijn er.

MARCEL

Hier is 'm. Wie zijn er?

Elisabeth rukt kodak uit Marcels handen en loopt naar buiten en begint foto's van de vrouwelijke Amerikaanse soldaat te maken— Marcel en Marja volgen

MARJA

Roept naar Elisabeth

Trek niet alles op. Daar komen d'r misschien nog.

JOS

Daar moet ge niet aan twijfelen.

MARJA

Jos, Josephine.

MARCEL

Heb ik iets gemist?

JOSEPHINE

't Gaat beginnen.

AMERIKAANSE VROUW

Hello, is this the center of the village?

MARJA

Yes, it is.

ELISABETH

verwonderd over de Engelse taalkennis van moeder Marja

Waar hebt gij dat Engels geleerd?

MARCEL

Als ge dat allemaal zou weten!

AMERIKAANSE

Is this the way to the station?

MARJA

Yes, follow this road en than you will arrive there.

AMERIKAANSE

Thank you, madam.

verdwijnt

MARJA

It is at your service.

JOSEPHINE

Amai, Marja, dat wist ik niet.

JOS

Waar hebt gij dat geleerd?

ELISABETH

En zo vlot!

MARCEL

Ons Marja heeft één jaar les gegeven bij de Urselinnen en dan he...

ELISABETH

En wat dan?

MARCEL

Dan zijn wij vlug getrouwd, he, Elisabeth, schat!

MARJA

En het les geven bij de nonnen was gedaan!

JOSEPHINE

Ge waart dus...

MARJA

Ja, Josephine, ja.

MARCEL

Van vandaag op morgen: buiten.

JOSEPHINE

Dan kondt ge dus gaan? *Marja knikt* Dat kan toch niet!

JOS

Hopelijk verandert dat ooit!

JOSEPHINE

Die Amerikaanse... die had een knap uniform aan. En verzorgd! Bestaat dat bij ons?

JOS

Nee. En die had ook een militaire graad. Luitenant, denk ik, maar daar ben ik niet zeker van.

klokkengelui- Jos verdwijnt

MARJA

Kijkt om zich heen en is blij.

Hoelang is dat al niet geleden?

MARCEL

't Zijn precies de klokken van Rome!

JOSEPHINE

Heeft de pastoor misschien die Amerikaanse gezien?

ELISABETH

Zeg, pa, liggen d'r nog filmkes in de kast. *Marcel knikt* Want dat is nog niet gedaan vandaag. Ik voel dat.

Elisabeth naar woonkamer

MARJA

Jaja, maar spoed u.

bij het horen van it's a long way tot Tipperary kijken de anderen in de richting waar de muziek vandaan komt

Jos verschijnt terug met een opgerold spandoek-Elisabeth terug

MARCEL

Wat hebt gij bij?

JOS

Allez, Marcel, ziet gij dat niet? Dat is een spandoek. Marcel, neem dat hier eens vast.

samen ontrollen ze het spandoek

MARJA

Hoe hebt ge dat gedaan?

JOS

Met een woordenboek.

MARJA

En 't nog juist ook! Schoon.

ELISABETH

maakt foto

Lees dat eens, ma.

MARJA

Welcome to our allies. Honnor and glory to our liberators.

JOSEPHINE

Wat wil dat zeggen?

MARCEL

Daar zijn ze!

drie GI's verschijnen

JOS

Welkom, heren.

JOSEPHINE

Ik moet ons Berthake halen. Die moet dat ook zien!

GI'S

Hello! *delen chocola en kauwgom uit* Here, take it.

ELISABETH

Dank u.

GI'S

Please.

MARJA

Thank you.

MARCEL

Merci, monsieur.

ELISABETH

Die spreken geen Frans, pa!

MARCEL

Dat ze geen Vlaams kunnen, akkoord, maar dan toch wel twee woorden Frans, he!

GI2

Have you anything to drink?

JOS

'k Denk dat ze dorst hebben.

JOSEPHINE

'k Heb nog tafelbier in de kelder. 'k Zal dat eens halen. En ik breng ineens ons Berthake mee.

JOS

Een momentje. She come...

MARJA

She comes back.

GI's kijken rond

GI1

Nice weather, isn't it?

MARJA

Yes, it is.

Josephine komt gehaast terug met tafelbier en Berthake (=pop)

GI's

bij krijgen van flesje tafelbier

Thank you very much. We are thirsty.

MARJA

Belgian beer.

GI's

Good.

MARJA

Ze hebben dorst, zeggen ze.

GI1

Josephine steekt Berthake naar GI

What's her name?

Josephine trekt haar schouders op-GI's lachen

GI1

Name (Engels)? Name (Duits)? Nom?

MARCEL

Ziet ge wel, dat die Frans kennen!

JOSEPHINE

Bertha.

GI1

spreekt naam op zijn Engels uit

Bertha. It's my mothers name.

JOSEPHINE

Marja, wat zegt hij? Ik versta dat niet!

MARJA

She doesn't understand what you say.

Bertha, zo heet ook zijn moeder.

GI1

Bertha is a nice girl.

MARJA

'k Zal 't maar vertalen, zeker! Bertha is een mooi meisje.

JOSEPHINE

gaat dichterbij GI1 en raakt hem aan

Zie naar de moeder. Dan weet ge het!

ELISABETH

maakt foto's

Zo'n knappe mannen. Dat vindt ge hier niet meer!

JOSEPHINE

Ge moet eens naar die hun tanden zien. 'k Heb nog wat appels in mijn kelder liggen. 'k Ga die halen.

geeft Bertha aan GI1

GI1

schrikt

He, what is this?

JOS

Is er iets met Josephine?

MARJA

Een mens zou het gaan geloven!

GI1

What 's her name?

MARJA

Josephine.

GI1

Josephine is to difficult. Josy

GI2

And what's your name?

MARJA

Marja.

GI2

Mary.

Marcel trekt zijn wenkbrauwen op

MARJA

Aarzelend

Yes.

GI3

wijst naar Elisabeth

MARJA

That's my daughter. Betty. *Marcel nog meer verbaasd*

ELISABETH

Betty. Dat klinkt, he!

MARCEL

't Kan allemaal zo ineens veranderen.

JOS

Marcel , nee, dat is niet te veranderen!

MARCEL

Zeg, Jos, hoe heet gij in 't Engels?

JOS

'k Zal 't eens aan deze hier vragen. Ik ben Jos.

GI3

George, nice to meet you.

MARCEL

Die maakt er nogal wat van!

Josephine verschijnt met fruit

GI1

Josy, darling, come here.

JOSEPHINE

Is dat tegen mij?

ELISABETH

Tegen wie anders!

JOSEPHINE

Ik ben Josy.

geeft GI2 en GI3 een appel – bij GI1 gekomen...

Hier bijt er eens in.

GI1 geeft Bertha terug

Die moet ge er misschien nog bij nemen!

GI1

What does she say?

MARJA

Good!

JOSEPHINE

Josy, Jos! Ik ben Josy!

MARJA

Lacht

Niet te zot.

GI2

Very delicious!

JOSEPHINE

Marja, wat zegt 'm?

MARJA

Dat uw appeltjes lekker zijn!

JOSEPHINE

En dat zijn nog maar mijn appeltjes!

GI's eten en lachen

ELISABETH

Zeg, ma, kunt gij ons geen Engels leren?

JOSEPHINE

Allez, Marja, we moeten met die knappe gasten toch kunnen klappen, he! *knipoogt*

MARJA

Waarom niet? Marcel, wij hebben nog een bord in de kelder staan. Kunt gij dat tegen vanavond in orde maken?

MARCEL

Is dat nodig?

JOS

Die mannen zijn hier nog niet weg.

JOSEPHINE

Ik denk dat we die niet vlug gaan vergeten!

ELISABETH

Gij zeker niet, Josephine.

JOSEPHINE

Josy. Josy

G11

Josy, come here.

haalt nylonkousen uit zak

JOSEPHINE

Da's voor mij?

G11

Yes, they are yours.

ELISABETH

En ik krijg niks!

G13

These are for you. *ook nylon kousen*

ELISABETH

Ma, hoe zegt ge nu weer dank u?

Marja zucht

Dank you.

GI3

toont dat hij het begrepen heeft

It's good so.

GI2

haalt een pakje Camel of Lucky strike boven, presenteert iedereen een sigaret

Please.

JOSEPHINE

Nee, bedankt, I smore not.

JOS

Thank you.

MARCEL

Merci bien, monsieur. Marja, ik ga eens kijken naar uw bord!

verdwijnt al rokend

ELISABETH

No, dank you.

MARJA

No, I don't smoke.

ELISABETH

Amai, dat komt er vlot uit.

JOSEPHINE

Zeg, Marja, vraag eens, hoelang dat die hier blijven?

MARJA

How long do you stay here?

GI1

I don't know. Maybe a week, a month. I'm not sure.

MARJA

Hij weet het niet goed.

JOSEPHINE

Waar zouden die slapen?

MARJA

Where do you sleep this night?

GI2

In a school.

MARJA

In een school.

JOS

O ja, het leger eist scholen en feestzalen op.

JOSEPHINE

Zeg dat ze bij mij kunnen slapen. Ik heb veel plaats.

ELISABETH

Alle drie? Wat zou uw Maurice daarvan zeggen?

JOSEPHINE

Van mijn vent heb ik al in maanden niks meer gehoord!

JOS

Die zou wel eens onverwacht voor de deur kunnen staan.

JOSEPHINE

Denkt gij dat?

MARJA

Wees maar voorzichtig, Josephine!

JOSEPHINE

Josy!

Gl's

Come here.

Gl's kussen, wuiven en vertrekken.

Goodbye

Josephine en Elisabeth lopen nog even mee met de Gl's.

JOSEPHINE

keert terug

O, ik mag er niet aan denken!

ELISABETH

Waarom?

MARJA

Zever niet. Vanavond geef ik de eerste Engelse les. Iedereen is welkom.

JOSEPHINE

Met Berthake in arm

Kom, schatteke, we gaan naar huis.

MARJA

Eigenlijk is dat wel een braaf kind. Ge hoort dat niet.

JOSEPHINE

Die heeft de aard naar haar vader. Die hoort ge ook niet.

Josephine verdwijnt

JOS

Ik ga mijn Engels woordenboek nog eens pakken.

ELISABETH

He! Luister eens efkens. Wij kennen die soldaten hun namen niet!

JOS

Dat is geen probleem! D'r gaan er nog heel veel komen. *verdwijnt*

MARJA

Ik ga mijn les voorbereiden.

ELISABETH

Ma, ik ben fier op u. Ik had nooit gedacht dat ik bij u nog les zou volgen. *(lacht)* Kom, we gaan naar binnen.

Marja zoekt in kast naar haar Engelse leerboeken

MARJA

Waar heb ik die schoolboeken toch gelegd?

Marcel verschijnt opnieuw en zet de radio aan-uit de radio weerklinkt 'naar de Congo, Congo, Congo rijden wij...'

ELISABETH

Rijd maar zelf. Ik blijf hier.

MARJA

Marcel, hebt gij die Engelse boeken weggedaan?

MARCEL

Waarom zou ik dat gedaan hebben?

Belichting: licht dooft

Achteraan op het scherm verschijnen uit stripverhaal Kuifje in Afrika prentjes met racistische ondertoon

5^{de} SCENE

Decor: als in vorige scène +bord waarop eenvoudige Engelse zinnen zijn geschreven:

I'm Mary and you are Betty.

What's your name?

Good morning.

Belichting: straat: duister

woonkamer: matig verlicht

Marcel, Elisabeth, Jos, Josephine aan tafel, Marja voor het bord

MARCEL

Wat zijn die laatste woorden?

MARJA

Good morning. Begint gij nu al slecht te zien?

JOSEPHINE

Marja, ik zie dat ook niet goed.

JOS

Dat is toch al iedere avond zo geweest. Minder elektriek. Doe een inspanning.

MARJA

Dank u wel, Jos. All together: Good evening.

ALLEN

Good evening.

Your pronunciation is very good. I'm very surprised.

JOSEPHINE

Dat versta ik niet.

MARJA

Hoeveel lessen heb ik al niet gegeven, Josephine! Who can explain?

JOS

I

MARJA

Zeg, mannen, ge moet uw les leren! Die regel heb ik al eens uitgelegd. I can. Repeat.

JOS

Marja is heel tevreden.

MARJA

Dat is wel heel vrij vertaald! I say, George: I can.

JOS

I can.

MARJA

Good, Jos. And now...

de bel gaat- er wordt op de deur geklopt-iedereen is verrast

ELISABETH

Ik doe niet open.

MARCEL

En waarom niet?

ELISABETH

Ik heb van vriendinnen gehoord dat ge tegenwoordig 's avonds niet voorzichtig genoeg kunt zijn..

MARCEL

Bij den Duits was het veiliger, of ge dat nu goedvindt of niet!

JOS

Niet zeveren, Marcel! Elisabeth heeft gelijk.

MARCEL

'k Zal me weer eens opofferen.

MARJA

Allez, hij gaat de held uithangen. Maar 'k zal meegaan.

Marcel gaat naar de deur, iedereen aan tafel kijkt in de richting, Marcel opent de deur en staat even perplex: een zwarte GI

Bon soir, monsieur!

MARJA

beetje verbaasd

Marcel, dat is wel een Amerikaan! Zeg: good evening.

JOSEPHINE

Zijn het die van de vorige keer?

ELISABETH

Dat zoudt gij wel willen, he, Josy!

zwarte GI komt binnen- Marcel verbouwereerd-iedereen schrikt op

MARJA

Can I help you?

anderen niet op hun gemak

ZWARTE GI

I must sleep here.

ELISABETH

Die meent dat toch niet!

JOS

Die zegt dat niet om te lachen!

JOSEPHINE

Die neger komt niet in mijn bed!

JOS

Wees allemaal rustig en zwijg. Marja zal het woord wel doen.

MARJA

What do you want?

ZWARTE GI

I will sleep here.

MARJA

Listen, sir...

JOSEPHINE

Zou die van de Congo komen?

JOS

Heel lang geleden misschien!

MARCEL

Dan ziet die er nog fris uit.

ZWARTE GI

gaat naar de dressoir en doet een deurtje open- Marcel wordt nerveus en wil reageren

JOSEPHINE

Wat voor een onbeleefderik is da!

MARJA

Sir, please! It's impossible. It's very small here.

ZWARTE GI

I don't believe you. You are lying.

MARJA

No, sir, it's true.

ZWARTE GI

Show me.

MARJA

Follow me.

Marja en zwarte GI verdwijnen, iedereen in spanning: enkele seconden stilte

JOSEPHINE

Dat is wel een wilde! Vertrouwt gij dat, Marcel?

MARCEL

En dan?

Marja en zwarte GI komen terug, GI terug naar de kast

JOSEPHINE

Zeg, makker, blijf eens uit die kast.

ZWARTE GI

I will drink and eat.

MARJA

There is nothing. Rantsoenering!

ZWARTE GI

I don't understand!

JOSEPHINE

Nothing in the podding!

zwarte Gi kijkt op

ELISABETH

Waar hebt gij dat geleerd?

zwarte Gi duwt Marja opzij en vertrekt zonder iets te zeggen

ELISABETH

Laat ons ma eens gerust, zwarte aap!

MARCEL

Monsieur, ça ne va pas!

MARJA

Hier, onze Marcel, hij gaat weer optreden.

JOS

We zijn bevrijd!

MARCEL

Wat die neger deed, nee, den Duits, die zo dat nooit gedaan hebben!

JOS

Die deed wel andere dingen! Gij wilt toch niet terug?

MARCEL

Den Duits, die had discipline.

JOS

Daar hebt ge gelijk in. Maar nu kunt ge wel zonder problemen naar de radio luisteren.

ELISABETH

Ja, pa, dat is juist wat de Jos zegt.

JOSEPHINE

Maar, allez, nu moet ge serieus blijven! Die neger, die komt hier zo maar naar binnen gestesseld. Die trekt de kasten open.

MARCEL

Van de bevrijders, verlos ons , Heer.

MARJA

Ik begin vast te geloven dat gij heimwee hebt, Marcel! Efkens opnieuw de broeksriem. Alles is gerantsoeneerd.

JOS

Die neger zal dat niet weten, he!

ELISABETH

't Heeft allemaal zijn tijd nodig. Eer dat alles terug normaal is... geduld.

JOS

Ik denk dat Betty gelijk heeft.

JOSEPHINE

Luistert, he, ik vind dat eigenaardig. Amerikaanse en Engelse soldaten eten toch geen gras, denk ik, he. Daar moet toch eten zijn!

MARCEL

Gisteren was ik in het gemeentehuis, en daar heeft de burgemeester aan enkele vrouwen gezegd dat militaire opdrachten voorrang hebben.

JOS

Dus...

JOSEPHINE

Maar ondertussen moet ik wel op mijn kin kloppen, en ik zit met een kind, he!

MARJA

Josephine, niet overdrijven, voor ons is het ook niet gemakkelijk.

JOSEPHINE

My name is wel Josy.

iedereen lacht

ELISABETH

We moeten de moed erin houden! En trouwens, ge kunt altijd bij ons terecht!

MARCEL

Het einde is nog niet in 't zicht.

Belichting: spots uit

Op het scherm boven de dressoir: beelden van het Ardennenoffensief

6^{de} SCENE

Decor: Marcel en Marja aan ontbijttafel

Belichting: klaarlichte dag, koud wit

ELISABETH

'k Ben bijna bevrozen. *(komt binnen)*. Ik zal vannacht nog een deken bij moeten leggen.

MARJA

Hier is het ook heel koud.

ELISABETH

Zeg, pa, zijn de kolen op?

MARCEL

Nee, Elisabeth...

ELISABETH

Betty is my name.

MARCEL

Houd al op met die flauwekul. Ons ma en ik hebben uw naam gekozen. Punt uit!

MARJA

D'r is een nieuwe tijd op komst, he, Marcel.

ELISABETH

Ja, pa, ge zult u in de toekomst toch moeten aanpassen aan dat Engels.

MARCEL

Alle kolen zijn bijna op.

klop op de deur- Marcel gaat opendoen

MARJA

Ge weet toch wat ge moet zeggen als het een Amerikaan is, he! (*lacht*)

Marcel haalt schouders op

JOSEPHINE

heeft Berthake bij zich

Ben ik het maar! Wat ik kom vragen? Mag ik me eens hier wat komen opwarmen. 'k Heb niks niet meer om op te stoken. 't Kan toch moeilijk beginnen aan de kleerkast of aan mijn portemanteau!

ELISABETH

naar Berthake

Kom eens hier, schatteke. Bij mij zult ge het wel warm krijgen!

MARCEL

Als ge het niet erg vindt: ik ga eens naar het dorp.

bij het openen van de voordeur

Hier de Jos! Ik wou net naar het gemeentehuis gaan.

JOS

Ik kom d'rvan. Zeg, Marcel, moet gij niet werken?

Geluid ontploffen van V-wapen

paniek

MARJA

stuk pleister van 't plafond-maakt een kruisteken

Kom aan, iedereen vlug naar de kelder.

JOS

Overal, in de stad en in de gemeentes... *wordt onderbroken door geluid V-wapen*

MARJA

Hoe dikwijls moet ik het nu nog zeggen... naar de kelder! Seffens zijn wij erbij!

MARCEL

Marja, alstublieft! Als uw uur gekomen is...

ELISABETH

Dan zijn we allemaal bij Onze-Lieve-Heer.

JOSEPHINE

Als er een god is, dan versta ik niet waarom dat hij dat allemaal toelaat!

MARJA

Vertrouwen, Josephine!

JOS

Jaja. In heel de provincie zijn d'r al veel VI's en V2's gevallen.

ELISABETH

Hitler, dat is geen gewoon mens. Dat is een monster!

MARJA

Wat is dien Duits toch van zin? Iedere keer zoveel doden, al die onschuldige slachtoffers!

JOS

En iedereen dacht dat alles voorbij was!

MARCEL

Daar zal wel eens een eind aan komen! Zeg, Jos, weet jij iets over de bevoorrading?

JOS

Awel, morgen is er een betoging in 't stad, en die wordt geleid door vrouwen.

JOSEPHINE

En wat vragen ze?

JOS

Dat ge plakATEN maakt met daarop drie woorden: boter, brood en steenkool.

JOSEPHINE

Ik doe mee.

ELISABETH

En ik ook.

MARJA

Dan kan ik niet achterblijven.

JOSEPHINE

Drie vrouwen, drie plakaten.

MARJA

Marcel...

MARCEL

Jaja, ik heb het verstaan! Als ons Marja spreekt...

ELISABETH

Ja, pa, 't zal er nog niet op verbeteren! *lacht*

JOSEPHINE

We kunnen alleen maar hopen dat de grote mannen naar ons gaan luisteren. Maar ik heb één probleem: wat moet ik doen met ons Berthake? Mijn ouders zijn niet thuis!

ELISABETH

Awel, onze pa en de Jos, die kunnen toch wel eens efkens voor dat braaf Berthake zorgen, of niet soms?

MARJA

Gij kunt organiseren, Elisabeth, eh, Betty! Gij moet op de barrikaden gaan staan!

ELISABETH

Ja, pa, ge zult eraan hangen.

MARCEL

Ik ben niet alleen! *verdwijnt*

JOS

Jaja, 't is goed. Nu weet ik waarom dat er problemen met de bevoorrading zijn.

ELISABETH

De vrouwen bemoeien er zich niet mee!

JOSEPHINE

Heel juist, Betty!

JOS

Dat heeft daar niks mee te maken!

Kolen, eten, alles moet aangevoerd worden. Heel wat wegen zijn onberijdbaar en d'r zijn heel wat bruggen kapot.

ELISABETH

Daar kunnen geen boten onder varen en daar kunnen geen camions over rijden! Zodus!

MARJA

Gij kunt vlug denken, Betty!

JOSEPHINE

Gij moet in de politiek gaan.

JOS

D'r zijn ook niet zoveel binnenschepen! En het blijft koud, en de wegen zijn gevaarlijk. Overdag komt de zon er wel door, maar in de late namiddag is het toch dikwijls tegen het vriezen af!

geluid van getimmer in de kelder

MARJA

Die is echt goed bezig!

ELISABETH

Onze pa, dat is een verstandige mens. Die voelt de nieuwe tijd aan. Ik ga de radio eens opzetten.

uit de radio klinkt jazz of swing

JOSEPHINE

Marja, hier, pak ons Berthake eens efkens. *begint samen met Elisabeth te dansen*

alles dooft rustig uit

7^{de} SCENE

Voor de scène begint: op scherm boven de dressoir: beelden van haringvissers op de Noordzee

Decor: zelfde als vorige scène

Marcel, Marja, Elisabeth, Jos en Josephine in woonkamer hebben net samen gegeten.

Belichting: daglicht

JOSEPHINE

Dat is hier echt wel de zoete inval, zoals ze zeggen.

ELISABETH

't Zal hier plezant zijn, he, Josephine. En alleen is maar alleen! Wat zegt gij, ma?

MARJA

Iedereen is hier welkom.

ELISABETH

Maar met die neger, weet ge nog, dan hadden we het toch moeilijk, he!

MARCEL

Die haring heeft me echt gesmaakt. En de visjes kwamen niet van de zwarte markt.

ELISABETH

Uit het water, he, pa! *(Marcel schudt zijn hoofd-anderen lachen)*

MARJA

Dat was toch te schoon om te laten liggen, he, Marcel!

ELISABETH

Ik heb nog nooit zoveel haring gegeten als nu.

JOSEPHINE

Maar die graten!

MARJA

Hebt gij geen beenderen misschien!

JOS

Zeg, Marcel, en hoe is het met uw duiven? Hebben ze al jongen?

ELISABETH

O ja, want de Jos, die denkt al aan de hoogdagen!

MARCEL

wat gepikeerd Ze moeten eerst goede eieren hebben, he! *staat op, naar radio op dressoir*

MARJA

Wat is er? Gaat ge al zien?

MARCEL

Nee, 'k ga de radio opzetten. 't Is tijd voor 't gesproken dagblad.

RADIOSTEM

Tot u spreekt de Britse generaal Erskine van de Supreme Headquarters of the Allied Expeditionary Force.

JOS

Nu gaan we het weten. Sssttt!

iedereen luistert en kijkt naar de radio

JOSEPHINE

Dat zal wel in 't Engels zijn!

MARCEL

Waarom niet in 't Frans, dat kent toch iedereen hier.

JOS

Die kent geen Frans, en zeker geen Vlaams! Wat hadt gij anders gedacht!

ELISABETH

Ma, gij vertaalt, he!

MARJA

Begint dan al met te zwijgen.

radio: onverstaanbaar Engels gebrabbel-Marja articuleert naar de anderen toe-op het scherm verschijnt de Nederlandse tekst

[Goedendag, dames en heren,

U hebt ons enkele maanden geleden goed ontvangen. Daarvoor dank ik u.

Ik weet dat er voedselproblemen zijn. En ik begrijp de ernst van de situatie.]

MARJA

Hij weet dat er problemen met het eten zijn.

[De voedingswaarden van de rantsoenen liggen ellendig laag.

Gelukkig hebben we haring kunnen verdelen. Ik hoop ook dat uw kachels zo vlug mogelijk opnieuw zullen gloeien.]

MARJA

Hij heeft het over kolen. Die zijn op komst, zegt hij.

[Maar ook uw regering moet daadkrachtiger optreden.

En u ook, dames en heren, u moet eerlijk ook blijven.]

MARJA

Die generaal is niet mals voor de regering.

[Er zijn er die zeggen dat wij geen voedsel zouden leveren. Dat is een grove leugen.

Nog erger: er zou steenkool naar Groot-Brittannië zijn verscheept, daar wil ik geen woorden aan vuil maken.]

MARJA

Die man is heel kwaad!

[Eén ding mag u niet vergeten: winter en oorlog zijn samengevallen.

Daarom is het niet altijd mogelijk om iedereen in zijn levensbehoeften te voorzien. Wees niet ontevreden. Ik geloof niet dat u bereid bent de barre levensomstandigheden en de vrijheid in te ruilen voor de Duitse bezetting, de Gestapo, foltering en moord. Ik hoop op uw begrip.

Goedenacht en welterusten.]

RADIOSTEM

Tot u sprak generaal Erskine van de Supreme Headquarters...

Marcel zet radio af.

MARCEL

Ik heb d'r niks van verstaan.

MARJA

Wel, in de toekomst zult ge Engels moeten kennen naast uw Frans, he!

MARCEL

Wat heeft die generaal nog gezegd?

MARJA

Dat we tevreden moeten zijn. Het is voor iedereen moeilijk.

JOSEPHINE

Die vent heeft gemakkelijk klappen. Die is nu zijn whisky aan 't drinken.

ELISABETH

Dat denk ik niet! Een generaal komt zo maar niet voor de radio spreken.

MARJA

Dat is toch een teken dat het serieus is.

JOS

Vergeet niet dat heel het land kapot is en dat we praktisch alles moeten invoeren!

MARCEL

De Jos heeft gelijk.

JOS

En één van de dagen ga ik naar 't gemeentehuis.

MARCEL

Komt ge bij de gemeente werken?

MARJA

Ja, als kleermaker voor de burgemeester en schepenen! *lacht*

JOS

Misschien hangt er een bericht uit dat de Engelsen of de Amerikanen volk nodig hebben op hun basissen.

ELISABETH

Dat zal wel. Een generaal zal toch ook wel eens een knoop van zijn kostuum hebben, he!

JOSEPHINE

Vorige week heb ik twee Engelse vrouwen in uniform gezien! O, ik was jaloers.

JOS

Er moet zaad in het bakske komen. Ik ga eens zien. 'k Heb nog wat werk. *af*

ELISABETH

Hoor eens, pa, is dat ook niks voor u?

MARCEL

Ik werk op de gemeente. Ik verander niet graag!

ELISABETH

Maar ge bent wel veel thuis, he!

MARJA

Als er van onze Marcel z'n broek een knoop af is, dan kan hij hem er zelf niet aan zetten!

MARCEL

Waarom ben ik met u getrouwd?

ELISABETH

Wij, vrouwen, blijven niet de meid spelen!

JOSEPHINE

D'r moet verandering in komen! Ik heb al verschillende keren Engelsen vrouwen als chauffeur in een jeep gezien!

ELISABETH

Als dat daar kan, waarom dan niet hier bij ons?

MARJA

Maar dat is nog niet voor morgen.

ELISABETH

Wij moeten opkomen voor onszelf. Als we moeten wachten op die mannen!

JOSEPHINE

Om over iets anders te beginnen. We zouden nog eens moeten gaan dansen, he, Betty. Ge zou toch mee kunnen gaan, Marja!

MARJA

Onze Marcel krijg ik niet mee. En alleen... dat doe ik niet.

ELISABETH

Ik ga zeker mee, Josy.

MARCEL

En hoe laat gaat gij thuis zijn? Niet zoals de vorige keer, zo laat.

MARJA

Ze is wel groot genoeg, he, Marcel!

ELISABETH

Zeg, ik ben bijna twintig, he, pa!

MARCEL

Dat moet ik allemaal niet weten. Zolang dat gij thuis zijt, ben ik hier den baas.

JOSEPHINE

O, ja!

MARJA

Als ik niet thuis ben!

ELISABETH

Alles verandert. Once!

MARCEL

Wat wilt ge daarmee zeggen?

MARJA

Dat is Engels, Marcel!

Belichting: licht uit

Op scherm: orkest speelt muziek van Glenn Miller

8^{ste} SCENE

Speelt zich af op straat voor het huis.

Belichting: duister op straat.

Twee GI's brengen Elisabeth en Josephine naar huis. Elisabeth en GI3 voorop, Josephine en GI1 (Harry) komen achter.

GI3

handtastelijk bij Elisabeth

ELISABETH

No, Bill. Don't do that!

GI3

Why not? You like it.

ELISABETH

No, I don't. You said me: you have a girlfriend in Amerika.

GI3

That's right.

ELISABETH

kwaad Awel, daarom!

GI3

I don't understand.

ELISABETH

Only a kiss. En als ge 't niet verstaat, dan zal ik het u eens duidelijk maken.

GI3

You're a nice girl.

ELISABETH

Ja, 't is al goed. Zeg, Josy, komaan, die Bill doet vervelend. Waar blijft ge nu?

JOSEPHINE

lacht uitbundig

't Is zo plezant, isn't it Harry?

HARRY

My dreams are all yours.

JOSEPHINE

Dat zal wel, zeker, he!

HARRY

I love you, Josy.

JOSEPHINE

Me too. Allez, wat zeg ik nu! Ik sta open voor u.

ELISABETH

Josy, neemt die niet mee naar binnen!

JOSEPHINE

Ge zou me eens moeten voelen! Hoelang is het al niet geleden!

HARRY

What did you say!

ELISABETH

We are going to sleep. We are so tired!

JOSEPHINE

Amai, gij spreekt goed Engels.

ELISABETH

'k Heb dat van mijn moeder.

Gl's en de twee vrouwen nemen afscheid van elkaar- Gl3 en Elisabeth gewoon- Harry en Josephine innig- alle vier af.

Belichting: licht uit

9de SCENE

Decor: straat

Belichting: zonnig

Marja veegt het trottoir en pastoor in aantocht

MARJA

Da's nogal een weer, he, meneer pastoor.

PASTOOR

Ja, Marja, nu mogen we niet klagen.

Marcel komt uit het huis.

MARCEL

O, 't is meneer pastoor. Ik hoorde iemand klappen. Dacht: 'k ga eens zien.

PASTOOR

Dag, Marcel.

MARCEL

't Is gedaan met de V-bommen ,en de zon schijnt. Wat moeten we nog meer hebben!

PASTOOR

Ja, we mogen Onze-Lieve-Heer bedanken, dat er in deze wijk zo weinig V1's en V2's gevallen zijn.

Elisabeth komt piepen en trekt een bedenkelijk gezicht bij het horen van 'We mogen Onze-Lieve-Heer bedanken...'

MARCEL

Ja, daar zijn gemeentes waar sommige straten in één keer zijn weggeveegd!

Elisabeth verschijnt

PASTOOR

Ha, Elisabeth, en hoe is het?

ELISABETH

Goed, he!

PASTOOR

Ik zou u graag eens wat meer in de kerk zien!

MARJA

Ik doe mijn best, meneer pastoor.

ELISABETH

Maar d'r is geen zeggen aan. Dat wou gij toch zeggen, he, ma!

PASTOOR

Hoe oud zijn je nu?

ELISABETH

Negentien, bijna twintig.

PASTOOR

Ik denk dat ik een jongen ken met wie...

Elisabeth onderbreekt

ELISABETH

Ik ga verder studeren.

PASTOOR

Zou jij dat wel doen? Een gezin sti...

ELISABETH

Nee.

MARCEL

Ons Elisabeth wil naar de universiteit.

PASTOOR

Is dat niet wat te hoog gegrepen?

ELISABETH

Ik denk van niet. Ik weet wat ik wil.

Pastoor even verbaasd over reactie van Elisabeth.

MARCEL

't Zal natuurlijk wat geld kosten.

MARJA

Maar dat hebben we daar voor over. Ze heeft haar humaniteiten gedaan, en dat is goed gegaan.

Josephine, erg geschminkt, komt al lachend naar buiten.

JOSEPHINE

Wie we hier hebben, onze pastoor!

PASTOOR

Dag, Josephine.

JOSEPHINE

Gij hebt iets nodig, want anders zien we u hier niet.

PASTOOR

Nee, Josephine, nee, ik heb niks nodig.

Pastoor naar Josephine

JOSEPHINE

Ik voel het, gij wilt me iets zeggen.

PASTOOR

Ge weet: ik weet wat mijn parochianen doen.

JOSEPHINE

Is het vergadering met de kwezels geweest?

PASTOOR

Nee, toch niet!

JOSEPHINE

Maar ik weet het. Nog erger! De stoeltjeszetster. Die heeft me al een paar keer gezien toen ik naar 't bal ging.

PASTOOR

Hoe dan ook, Josephine, als goede herder ben ik bekommerd om al mijn schapen.

JOSEPHINE

Toen ik het moeilijk had, onze Maurice was nog maar pas opgepakt, ik zit alleen met ons Berthake, ik heb het niet breed, heb ik u toen gezien? Maar gelukkig kon ik hier bij Marcel en Marja altijd terecht.

PASTOOR

Er zijn zoveel mensen die hetzelfde hebben meegemaakt als u.

JOSEPHINE

Maar bij mij viel er niks te rapen!

PASTOOR

Dat heeft daar niks mee te maken.

JOSEPHINE

Wat wilt ge me nu eigenlijk zeggen?

PASTOOR

De manier waarop u zich gedraagt in het gezelschap van de vreemde soldaten!

JOSEPHINE

Mag ik me misschien niet amuseren!

ELISABETH

Ze heeft ook haar vrijheid, he!

PASTOOR

Wat kent gij van het leven, Elisabeth?

JOSEPHINE

U kent er alles van!

PASTOOR

Toch veel! Meer dan ge denkt.

JOSEPHINE

Ik ben een getrouwde vrouw.

PASTOOR

Precies daarom. Binnenkort is Maurice misschien terug uit Duitsland. Stel dat er met u iets gebeurt!

JOSEPHINE

Ik wacht al maanden op een teken van leven. Ik blijf niet wachten. Ik ga scheiden!

Marcel, Marja en Elisabeth schrikken op.

PASTOOR

Dat kunt ge niet doen! Hebt gij al eens aan uw dochtertje gedacht?

JOSEPHINE

Ik weet wat ik moet doen en laten.

PASTOOR

Daar twijfel ik aan!

ELISABETH

Ze is oud en wijs genoeg.

PASTOOR

Gij zijt nog groen achter uw oren, Elisabeth.

JOSEPHINE

Luister, meneer, de kerk is uw winkel. Daar hebt gij het voor het zeggen. Ik heb mijn leven.

ELISABETH

Misschien is de tijd van de vrouw aan de haard...

PASTOOR

Ik zeg het allemaal voor uw goed.

JOSEPHINE

Dat zal wel. Ik ga naar ons Berthake zien! *verdwijnt*

PASTOOR

verbouwereerd, kijkt naar Marcel, Marja en Elisabeth, schudt zijn hoofd en gaat weg

Nog een goedendag verder.

Marcel en Marja naar binnen

ELISABETH

achter Josephine

Zeg, Josephine, meende gij dat over dat scheiden?

JOSEPHINE

Ja, ik heb bewezen dat ik op mijn eigen benen kan staan!

ELISABETH

Josy, gij en ik, wij zouden samen iets moeten doen!

JOSEPHINE

Wat kunnen we doen!

ELISABETH

Veel! Heel veel!

Belichting: licht dooft

Op scherm boven dressoir: optocht fanfares

10^{de} SCENE

Decor: het podium vooraan aan één kant zo inrichten dat er plaats is voor een caféterras

Belichting: klaarlichte dag

Klokkengelui

Marcel, Marja en Jos komen van de kerk en gaan iets te drinken opeen caféterras.

MARCEL

't Ziet er een schone dag uit. Ik ga straks mijn twee duifkes eens laten vliegen.

MARJA

Als ze het nog kunnen! Volgens mij zijn die zo stijf als een plank.

JOS

Die gaan dat niet voelen. Na zoveel maanden opnieuw in de open lucht! Vrij!

MARCEL

Eigenlijk heeft den Duits dat nog lang getrokken!

MARJA

Sinds de landing in Normandië... een goed jaar. Zeg, Jos, werken bij de Amerikaan valt dat mee?

JOS

Eerlijk gezegd: ik mag niet klagen, integendeel.

MARJA

Ziet ge het wel. Ik wist het, he, de Amerikaan betaalt beter dan de gemeente. Marcel, ge hadt moeten meegaan.

MARCEL

Ik speel zeker. Vandaag of morgen zijn die weg, en dan?

JOS

De Engelsman, de Amerikaan, nee, die gaan hier nog lang blijven. Heel lang, dat geef ik op een briefke!

MARJA

Ja, Jos, ge zou wel eens gelijk kunnen hebben!

MARCEL

We zullen zien, he!

JOS

Ik leef vandaag, Marcel.

MARJA

Nu ge van het leven spreekt: alles is toch wel wat duurder geworden.

MARCEL

Dat is mij nog niet opgevallen.

MARJA

Dat is niet moeilijk. Wie gaat er hier naar de winkel?

MARCEL

De vraag stellen is ze beantwoorden.

MARJA

'k Ben gisteren bij de Kamiel, die is niet duurder dan aan de overkant. Daar kwamen Amerikanen binnen. Awel, he, die hun zakken puilden uit van de briefkes!

JOS

Die jagen de prijzen naar boven! En vergeet minister Gutt niet!

MARJA

Met zijn devaluatie. Die zal er niet van wakker liggen!

KELNERIN

Dag, allemaal, en wat gaat het vereerd gezelschap drinken?

MARJA

Voor mij een stuk chocolat. 't Is nog geen middag, en nu al bier, dan sta ik op mijn kop!

MARCEL

Allez, hebt gij nog niet genoeg chocola gegeten? Een export.

JOS

Voor mij hetzelfde.

kelnerin weg

MARCEL

Zeg, Jos, moet gij bij de Amerikanen een uniform dragen.

JOS

Nee, gewoon in burger. Ze respecteren de Belgen die bij hen werken.

Een sandwichman loopt voorbij, maakt reclame voor de film en trekt de aandacht.

MARJA

Daar! Eindelijk opnieuw films met Ginger Rogers en Shirley Temple.

MARCEL

Maar ge moet toch toegeven, Marja, dat de Duitse films met Marika Röck en Heinz Ruhman...

JOS

Dat zijn artiesten!

MARJA

Dat is juist. Maar nu is 't allemaal Engels wat de klok slaat.

JOS

'k Zal ik eens iets zeggen, ik kan 't weten. Niet alle Amerikaanse films komen in de gewone cinema's. D'r zijn er die alleen voor de Amerikanen en de Engelsen zijn!

Kelnerin verschijnt met de bestelling

KELNERIN

A.u.b.

Marcel wil betalen

JOS

Laat zitten, Marcel. Juffrouw, wat moet ik u?... Kom ik hier mee toe?

KELNERIN

Jaja. geeft terug

Josephine loopt met Harry voorbij.

MARJA

Hier, dag, Josy! En ge zijt bijgod niet alleen, zie ik!

Josephine en Harry komen naar terrastafeltje

JOSEPHINE

Dat is Harry, from...?

HARRY

Hello.

JOSEPHINE

Vanwaar komt gij? Where comes you from?

MARJA

Josy, hoe heb ik u dat geleerd? Where do you come from?

HARRY

Florida.

MARJA

Nice to meet you.

MARCEL

Goedendag.

JOS

Hello. Zeg, Marcel, is dat zo moeilijk: hello zeggen?

MARJA

Hij wil niet!

JOSEPHINE

Misschien tot straks!

MARJA

Zeg, Josy, waar is ons Berthake?

JOSEPHINE

Bij Betty.

MARJA

O, dan zeg ik niks!

JOSEPHINE

Ik laat mijn kind niet alleen, Marja!

MARJA

Was ons Betty al wakker? Want die is gisteren weer gaan dansen.

JOSEPHINE

Ja, ik heb wel lang moeten kloppen. We zijn weg, kom darling.

Josephine en Harry gaan verder.

MARCEL

Santé... Awel, dat pintje smaakt mij.

JOS

Tegen wie zegt ge 't!

MARJA

Zeg, die brief van de kardinaal, die was serieus.

MARCEL

En de manier waarop de pastoor die voorlas!

Belichting: podium donker

In een hoek vooraan op het podium verschijnt een preekstoel met pastoor – pastoor draagt superplie

PASTOOR

Dierbare parochianen,

Zijne Eminentie Kardinaal Van Roey, aartsbisschop van Mechelen-Brussel, primate van België, laat in alle parochies van België deze brief voorlezen.

Beste gelovigen,

Na zoveel jaren van bezetting heeft de vijand ons eindelijk verlaten. Wij proberen opnieuw alles in goede banen te leiden. We zijn vrij. Maar wij mogen vrijheid niet verwarren met losbandigheid. Vaders en moeders, wij hebben het allemaal goed voor met onze kinderen. Maar hoed u voor de openbare dansfeesten. Het zijn oorden van wangedrag, van zedeloosheid. Het kan niet dat bepaalde meisjes en vrouwen zich overgeven aan onbezonnen en zot gedrag. Zij die schaamteloos het gebod van de kuisheid negeren, binnen of buiten het huwelijk; zij die schandaal verwekken en het kwaad bedrijven, niet alleen door hun daden maar ook door hun houding en de manier waarop ze zich kleden, moeten beseffen dat er geen einde aan het onheil zal komen, maar dat de Schepper hen opnieuw zal straffen. Daarom vraag ik u...

Belichting: licht op pastoor wordt gedoofd.

JOS

En over het stelen en de corruptie, daarover heeft hij gezwegen.

MARJA

Misschien dat hij het daarover volgende zondag heeft.

MARCEL

Wat is het, Jos, drinken we nog een pint, maar dan op mijn kosten?

MARJA

Nee, nee, anders zijt ge al boven uw theewater rond de middag.

JOS

Zeg, Marcel, ik heb gelezen in de gazet dat er in de stad over twee maanden een grote stoet uitgaat.

MARJA

Ja, dat is juist.

MARCEL

Marja, hoe weet gij dat?

MARJA

Omdat ik die affiche ook heb zien hangen in het gemeentehuis. Een stoet met veel fanfares.

MARCEL

Wat zijt gij daar gaan doen?

MARJA

Awel, ons Betty, he...

MARCEL

Ons Elisabeth!

MARJA

Ja, 't is al goed. Blijft gij maar ter plekke trappelen. Ze wil naar de universiteit. En dat kost geld, dat is niet verniet.

JOS

Daar hebt gelijk in.

MARJA

Ik ben informatie gaan inwinnen om enkele dagen per week bij de Engelsman te werken.

MARCEL

Hoe? En gaat gij op tijd het eten kunnen klaarmaken?

MARJA

En wassen en plassen. Ja, Marcel, ik zal mijn huishouden niet verwaarlozen.

JOS

Dat is toch schoon, he, Marcel. Nu bent gij toch wel gerust.

MARCEL

Allez, we zullen eens gaan zien, zeker?

MARJA

Hij begint honger te krijgen!

Terwijl ze opstaan

JOS

Awel, he, om terug te komen op die stoet. Iedereen mag meedoen. Op iedere wagen moet ofwel een oorlogsscène worden uitgebeeld...

MARJA

Of hoe de toekomst er zou kunnen uitzien.

JOS

Als we nu eens meedoen... er zijn ook prijzen te winnen. Wanneer steken we onze koppen eens bij mekaar?

MARJA

Overmorgen. Rond een uur of acht?

MARCEL

Vraag het ook aan ons Elisabeth...

JOS

en aan Josephine. Die doen alle twee mee. Dat weet ik zo. We hebben wel een platte wagen nodig!

MARCEL

Zeg, Jos, waar gaat ge die halen.

JOS

Daar moet ik eens goed over nadenken. *(Is zeker van zichzelf)*

MARCEL

Ik heb op zolder nog een kindervoiture staan, van ons Elisabeth. De wielen ervan kunnen we gebruiken.

JOS

We moeten er wel met enkele mensen op kunnen!

Komen aan voordeur, kloppen, niemand doet open.

MARJA

Slaapt die opnieuw?

Belichting: licht uit

Op het scherm boven dressoir: foto van vrouwen met plakkaten (boter, boord, steenkool) op betoging.

11^{de} SCENE

Decor: vooraan op podium microfoon

Betty verschijnt – de naam Betty wordt gescandeerd

ELISABETH

Goedenmiddag,

Beste vriendinnen, van harte welkom op deze eerste bijeenkomst.

Wij allen hebben moeilijke jaren achter de rug. En wij, dat zijn de moeders die hun man, hun zonen hebben zien vertrekken naar Duitsland om daar dwangarbeid te verrichten. Dat zijn de moeders van wie de geliefden niet meer zijn teruggekeerd. Dat zijn de moeders die hun gezin dankzij heel wat zelfopoffering door de oorlogsjaren hebben geloodst. Maar dat zijn ook jonge vrouwen die de toekomst voor zich hebben en hun jonge leven een richting willen geven. Dat zijn ook zij die verder willen studeren aan een hogeschool of universiteit. En ik vergeet ook niet de boma's bij wie we altijd terechtkunnen.

Ik ben blij dat ge hier zijt. Want ge mocht, ge wou komen, ge zijt hier. Niemand heeft u kunnen tegenhouden. Waarom? Omdat gij vanaf nu uw leven in eigen handen wilt nemen. Zonder inmenging van om het even welke partij, en ... zonder inmenging van de kerk.

Is het normaal, beste vriendinnen, dat een vrouw, eens ze getrouwd is, moet thuisblijven om kinderen te kopen, te wassen en te plassen van 's morgens tot 's avonds? Moet een vrouw die hetzelfde werk doet als een man minder verdienen? Antwoord mij!

Geroep: nee!

Ik hoor het niet goed! Hoe is het mogelijk dat een vrouw slechts 80% verdient voor hetzelfde werk dat de man doet? Ik vraag het nu nog eens? Kan dit?

Geroep: nee!

Dat is een duidelijk antwoord. Daarom zeg ik u: Gelijk werk, gelijk loon!

gejuich

Dat die in Brussel naar ons luisteren, van welke partij dan ook. In elke organisatie moeten de vrouwen vertegenwoordigd zijn. De vrouw achter de haard mag er zijn, maar ze kan nog zoveel meer.

Als vertegenwoordigster van u allen wil ik betere hygiëne in de moederhuizen, wil ik pleiten voor kinderdagverblijven. En dat alles voor de jonge vrouw die hoopvol naar de toekomst kijkt.

Iedere vrouw moet haar talenten kunnen ontwikkelen. Wij hebben genoeg van de vooroordelen, van de hindernissen die het de vrouw onmogelijk maken door te dringen tot de hoogste posten in de politiek, in het onderwijs, in de wetenschap en in het zakenleven.

handgeklap

Gelijk werk, gelijk loon. Maar dit kunnen we zomaar niet bereiken. Wij moeten worden gehoord. Ja, beste vriendinnen, wij moeten worden gehoord tot in de hoogste echelons van onze maatschappij. En dat kan, maar het zal nog wel even duren, eer ze ons begrepen hebben!

gelach

Daarom vragen wij, eisen wij, en niet morgen, niet overmorgen, maar NU. NU!

Voor ieder van ons, voor iedere vrouw: STEMRECHT. STEMRECHT.

Gejuich

Licht wordt gedoofd.

Op scherm boven dressoir: beelden van de atoombom op Hirosjima.

12^{de} SCENE

Decor: woonkamer met Marcel, Marja

zijkant: huisdeur van Josephine

vooraan: straat

Belichting: straat: schemer –woonkamer: gewoon licht

JOS

komt aankloppen en wordt opengedaan, heeft map bij zich

Hier ben ik.

MARCEL

Ik zie dat ge niet stil hebt gezeten.

JOS

Ik heb een paar ontwerpen voor een wagen gemaakt.

MARJA *Marja en Marcel erg nieuwsgierig*

Laat me eens zien.

JOS

Wat vindt ge hiervan?

MARCEL

De verwelkoming van de GI in de straat, ja, goed.

JOS

Ik ga op de basis vragen of ik enkele uniformen kan lenen.

MARCEL

Gij gaat van mij toch geen Amerikaan of een Engelsman maken, he!

MARJA

En waarom niet? Het zijn onze bevrijders!

MARCEL

Jaja, maar ik heb gehoord wat de Amerikanen die vanuit Duitsland terugkomen hier allemaal uitspoken!

JOS

Ja, dat is waar, Marcel, sommigen! Ge moogt nu alle Amerikanen niet over dezelfde kam scheren!.

MARCEL

Op het gemeentehuis heb ik dingen horen vertellen...

MARJA

Dingen horen vertellen, door wie?

JOS

Jaja, Marja, die mannen zijn van huis weg, en geen enkele vrouw is blijkbaar veilig voor hen.

Elisabeth komt binnen.

ELISABETH

Zijn we al aan het discuteren? *kijkt naar tekeningen van Jos*

O, Jos, dat is niet slecht, zo'n wagen die de bevrijding uitbeeldt. Maar daarmee zullen we niet alleen zijn.

Jos is even verbaasd over de opmerking van Elisabeth!

MARJA

Dat zou best kunnen. Het verwondert me dat Josy hier nog niet is.

JOS

Gewoonlijk staat die hier toch!

ELISABETH

Ik geloof dat Harry bij haar is!

MARCEL

't Is te hopen dat dat goed afloopt!

MARJA

Als die mekaar graag zien, dan is dat zo!

MARCEL

Als ze haar verstand maar gebruikt!

ELISABETH

Vandaag is er geen probleem om aan condooms te geraken!

MARJA

Wilt ge hiermee zeggen dat gij...

ELISABETH

Wat zegt ge daarnet zelf: als die mekaar graag zien!

JOS

En als Maurice vandaag of morgen voor de deur staat...

MARCEL

Ja, alles is mogelijk. Op de radio hebben ze gezegd dat er gerepatrieerd wordt..

JOS

Ik heb vanmorgen nog eens de gazet gekocht! D'r stonden foto's van uitroeiingskampen in. Vreselijk!

haalt uit binnenzak krant en toont ze

Hier, dat gelooft ge niet!

MARCEL

Wat is dat!

JOS

We gaan nog meer van dat soort dingen te weten komen.

MARJA

kan haar ogen niet geloven, kijkt ervan weg

Nee, Jos, ik wil het niet meer zien. Zeg, Betty, ga eens kloppen bij Josephine.

ELISABETH

Nee, ik ga ze niet storen. Misschien zijn ze... *begint te lachen*

MARJA

Betty, hou uw manieren!

ELISABETH

Ja, 't is goed. Waarvoor zijn we hier eigenlijk? Willen we ons bezighouden met onze praalwagen?

JOS

Goed idee.

ELISABETH

En ik denk dat ik het gevonden heb. 't Kwam zo ineens bij me op.

MARJA

Laat horen, Betty!

MARCEL

Marja, voor de zoveelste keer: onze dochter heet Elisabeth.

ELISABETH

Pa, ge moet meegaan met uw tijd. Ge kunt de klok niet terugdraaien!

JOS

Betty, vooruit, ik ben meer dan curieus!

ELISABETH

kijkt toevallig naar buiten en ziet een haveloos type voorbij strompelen

Kijk daar eens?

MARJA

Waar?

ELISABETH

Op straat, he, ma!

MARJA

Maar... dat is de Maurice! Ziet die daaruit! ... 't Is niet waar!

Iedereen loopt naar de voordeur en probeert te luisteren.

MARJA

Ssst! Wees stil.

Maurice klopt- Josephine doet open- beiden bekijken elkaar en zeggen even niets

Belichting op beiden

MAURICE

Dag, Josephine.

JOSEPHINE

Maurice. Hoe is het?

MAURICE

Hoe zou het zijn? Ge ziet het, ik ben hier. Mag ik niet binnen?

JOSEPHINE

Dat kan vandaag niet.

MAURICE

Zijt gij niet blij mij terug te zien?

JOSEPHINE

Ik weet niet!

MAURICE

Ik heb heel veel meegemaakt. Ik ben echt niet goed.

JOSEPHINE

In al die maanden heb ik nooit iets van u gehoord. En nu zoudt gij willen binnenkomen?

HARRY

Roept Josy, who is there?

JOSEPHINE

Wait eens efkes. I come sebiet!

MAURICE

Wie is dat?... Ik versta het. Hoe is het met ons Bertha?

JOSEPHINE

Goed. Ze slaapt.

MAURICE

Wanneer kan ik ze zien?

JOSEPHINE

Kom efkes in de gang. Ik zal eens gaan kijken. Misschien is ze wakker.

Maurice gaat naar binnen- voordeur gaat dicht

De anderen doen de deur dicht, gaan rond de tafel zitten en zwijgen even

MARCEL

Daar gaat het nu pas beginnen.

MARJA

Ik wist het zo goed dat dit kon gebeuren. En ge ziet het wel!

Kijkt naar buiten

Daar is hij terug.

MARCEL

Ik ga efkes naar buiten. Ik moet de Maurice zien.

Maurice!

MAURICE

Marcel.

MARCEL

Ik ben blij u terug te zien.

MAURICE

Gij zijt de eerste die dat tegen mij zegt.

MARCEL

En euh...

MAURICE

Ja, ik heb geen thuis meer. Ik ga naar het gemeentehuis.

MARCEL

Dat is dicht rond dit uur.

MAURICE

Dan weet ik het ook niet direct. Misschien het politiebureau

MARCEL

Als er iets is, komt maar af, he! Dag, Maurice.

MAURICE

Ja, goedenavond.

Marcel sluit deur

ELISABETH

Pa, waarom hebt ge Maurice niet binnen gevraagd? Die staat hier seffens terug!

Iedereen zwijgt.

Zoudt ge hem niet gaan zoeken?

Marcel en Jos bekijken elkaar, maar zeggen niets.

MARJA

Waarvoor waren we nu weer samen? Want met al die...

Licht dooft

Op het scherm: foto's van allerlei soorten fruit, maar zeker van grapefruit, abrikozen, ananas...

Het idee van overvloed moet merkbaar zijn.

13^{de} SCENE

Decor: woonkamer: Marcel, Marja, Josephine aan tafel

Belichting: klaarlichte dag

JOSEPHINE

naar Marcel toe

Wanneer heb ik Maurice gezien? vraagt ge.

...

Eergisteren? Ja. En sindsdien heb ik hem niet meer gehoord.

MARCEL

Dat verwondert u toch niet!

JOSEPHINE

Waarom zegt gij dat?

MARCEL

Ik heb met Maurice gesproken. Hij mocht niet binnen.

JOSEPHINE

Allez, Marcel, Harry was er!

MARCEL

Ge zijt nog altijd met de Maurice getrouwd, voor zover ik weet.

JOSEPHINE

Ik ga scheiden, dat weet ge. Ik heb dat al gezegd. De pastoor was er zelfs bij.

MARCEL

Daar moet ge fier op zijn!

MARJA

Dat kunt ge toch zo maar niet doen. Denk eens aan ons Berthake!

JOSEPHINE

En aan mezelf.

MARJA

Is die Harry getrouwd?

MARCEL

Goeie vraag, Marja!

JOSEPHINE

Hij zegt van niet. En ik geloof hem.

MARJA

Ge weet, Josy, die soldaten zijn ver van huis, zijn die allemaal te vertrouwen?

MARCEL

Dat geldt ook voor de vrouwen, hier!

JOSEPHINE

Wat wilt gij daarmee zeggen, Marcel!

MARCEL

Ge neemt daaruit wat ge wilt.

JOSEPHINE

Ik heb al heel veel van den Harry gekregen.

MARCEL

Ooo, daar staat het paard gebonden.

MARJA

Voor de lieve vrede onder ons: hou ermee op. We gaan ruzie maken.

JOSEPHINE

Uiteindelijk zijn dat mijn zaken. Het is mijn leven.

MARCEL

En ons Berthake?

MARJA

Alstubieft, he, zeg!

Stilte- Elisabeth komt binnen

ELISABETH

't Is niet omdat ik binnenkom, dat ge moet stilvallen!

JOSEPHINE

Nee, nee, Betty. Ik kwam juist te zeggen dat ik gisteren naar de stad ben geweest. Wat ik daar allemaal heb zien liggen!

ELISABETH

Vertel eens.

JOSEPHINE

Sinds de Amerikaan hier is, zijn er heel wat nieuwe dingen te krijgen.

MARCEL

De rantsoenering is stilaan voorbij. Alles begint op gang te komen.

MARJA

Zeg, Josy, gij zijt niet speciaal naar de bazaar geweest om te zien wat er allemaal is.

JOSEPHINE

Nee. Hebt gij al eens een V-bom gezien?

MARCEL

Nee.

JOSEPHINE

Ga dan nu naar de Groenplaats. Daar ligt er een.

MARJA

Maar gij begint over iets anders!

JOSEPHINE

Awel, volgende maandag begin ik in de Grand Bazar, als verkoopster. Maar ik heb één probleem!

MARCEL

Maar één probleem!

JOSEPHINE

Ons Bertha.

ELISABETH

O, daar ging het over!

JOSEPHINE

En ik heb een vraag.

ELISABETH

Ik hoor u komen.

JOSEPHINE

Ik ga aan mijn ouders vragen of ze Bertha kunnen bijhouden als ik moet gaan werken. En als ze eens niet kunnen of...

ELISABETH

Ja, awel, op mij kunt ge rekenen, als ik thuis ben.

MARJA

Op ons. Wij zijn de oorlog samen doorgekomen. Nu gaan we mekaar ook helpen.

MARCEL

En Maurice!

stilte

JOSEPHINE

Opent haar boodschappentas

Wie eet er hier graag patat frites?

MARJA

Dat is een overbodige vraag!

ELISABETH

Ooo, met mayonaise...

JOSEPHINE

Ja, als ik mayonaise maak en de Russen staan voor de deur...

MARCEL

Wij zijn wel bevrijd door de Amerikanen!

MARJA

Ocharme toch! Hij verstaat het weer niet! Marceeeeeel!

ELISABETH

Ma, onze pa doet alsof...

Vader lacht

JOSEPHINE

Als de Russen voor de deur staan, garantie, dat de mayonaise mislukt!

MARCEL

Mijn moeder zaliger, die heeft het eens voorgehad met snijbonen die ze aan het opleggen was.

MARJA

Doe verder, Josephine!

JOSEPHINE

neemt uit haar tas

Ketchup! Tomatenketchup! Geef uw hand is, ik spuit er wat op.

ELISABETH

Amai, da's lekker!

De anderen geven hun hand en proeven.

MARJA

Dat smaakt, zeg!

MARCEL

Jaaa.... Geef mij maar mayonaise.

MARJA

't Is weer iets nieuws!

ELISABETH

Onze pa, die blijft staan.

Marcel haalt schouders op

JOSEPHINE

'k Heb nog, he! Hier: melk en koffie in poeder! Ge zet heet water op, een beetje poeder in uw tas, warm water erop en...

MARJA

Da's interessant.

MARCEL

Is dat echte koffie?

ELISABETH

Dat zal wel, he, pa!

MARJA

Zeg, hebben we niet lang genoeg kneip gedronken!

JOSEPHINE

In de bazaar heb ik zoveel nieuwe dingen gezien!

ELISABETH

Als we nu eens met z'n drieën naar de stad gaan?

MARCEL

De heilige Drievuldigheid naar het stad.

JOSEPHINE

De vrouwen vliegen uit.

MARCEL

En al dat werk dat hier nog is?

ELISABETH

Zeg, pa, ge kunt ook wat van ons ma overnemen!

MARJA

Dan kan ik eindelijk eens wat voor mezelf doen!

JOSEPHINE

Wie had dat vorig jaar kunnen denken?

MARCEL

En mijn duiven? Die hebben toch ook hun verzorging nodig!

ELISABETH

En ons ma, die mag niks hebben!

MARJA

We gaan niet discutereren, want ik weet wat daarvan komt!

JOSEPHINE

De klok kunt ge niet terugdraaien.

ELISABETH

Trouwens, dat is heel slecht voor die mechaniek.

MARJA

Allez, schat, zet Glenn Miller nog eens op.

Marcel gaat tegen zijn zin naar platenspeler.

JOSEPHINE

Laat die Amerikaanse muziek horen!

Bij de eerste tonen...

ELISABETH

Kom, Josephine, we gaan dansen.

MARCEL

Ik ga naar mijn duivenkot.

Licht uit.

14^{de} SCENE

Decor: woonkamer: Marcel, Marja, Elisabeth, Jos met op de tafel tekening praalwagen vredesstoet

Belichting: klaarlicht dag

JOS

Marcel, zet die plaat van Glenn Miller nog eens op. Dat is de muziek van vandaag, he!

MARCEL

Die staat hier altijd te draaien.

MARJA

We moeten zien dat we klaar geraken voor de stoet!

Er wordt geklopt, deur geopend en Josephine komt binnen.

JOSEPHINE

ietwat bedrukt vraagt ze

Hoe ver staat ge al?

ELISABETH

Wij hebben de titel voor onze praalwagen.

MARJA

Ga zitten, Josy, ge moet horen!

ELISABETH

Mannen van morgen

JOSEPHINE

weinig enthousiast

Ja. Niet slecht!

MARJA

D'r is precies iets!

Josephine reageert vreemd

JOS

Iedereen kan meedoen. We staan allemaal op de wagen.

MARCEL

Waar gaat ge die halen?

ELISABETH

De Jos werkt bij de Amerikaan.... en de Jos geraakt aan alles!

MARJA

Ge zijt er niet bij, Josephine!

JOSEPHINE

'k Ben overtijd!

ELISABETH

Hebt gij geen condoom gebruikt?

Marcel kijkt verbaasd naar dochter

Ik gebruik mijn verstand!

MARJA

Josy toch! En van wie is het?

JOSEPHINE

Van den Harry.

MARJA

En weet hij het al?

JOSEPHINE

Nog niet!

MARCEL

En dat probleem kunt ge niet oplossen met DDT of met penicilline!

MARJA

Marcel, ge moet niet geestig proberen te doen. 't Is al erg genoeg zo!

ELISABETH

Ook niet overdrijven. D'r is niemand dood.

MARJA

Wanneer ziet ge Harry?

ELISABETH

Die moet zijn verantwoordelijkheid nemen!

MARJA

Josephine, als die u graag ziet, dan doet die dat.

JOSEPHINE

Ik hoop het.

ELISABETH

En als die dat niet doet, dan zal ik eens met zijn overste gaan klappen!

Josephine lacht

JOS

Betty, gij moet in de politiek gaan!

JOSEPHINE

Van ons Betty zullen we nog horen!

MARCEL

Ja, ik begin dat te geloven.

MARJA

Komaan, we gaan er iets op drinken.

Marja haalt uit dressoir een fles jenever en glaasjes

MARCEL

Waarop?

ELISABETH

Er komt iemand bij!

MARCEL

Eigenlijk... waarom niet?

JOS

We zullen allemaal anders moeten gaan denken!

Iedereen applaudisseert-Marcel lacht opvallend

ELISABETH

Komaan? Terug naar onze stoet. We staan allemaal op de wagen.

JOS

De rolverdeling, Betty!

ELISABETH

Ons vader zit in een fauteuil en geeft de fles aan een pop.

JOS

En ik? Ge bent mij vergeten!

ELISABETH

Dat is maar een gedacht! Eerst de vrouwen.

MARJA

Ik ben curieus.

ELISABETH

Wij staan rustig te kletsen of te breien of...

Josephine onderbreekt

Te roken. I love to smoke American cigarettes.

MARJA

Ge ziet wat ervan komt.

Iedereen lacht

De bel gaat

MARCEL

Wie is dat nu weer? We zijn wel aan 't werken.

doet deur open

't Is Harry.

HARRY

Hello!

MARCEL

Hello, Harry!

De anderen trekken ogen naar elkaar.

HARRY

Is Jos here?

MARCEL

Yes, sir. Come erin.

Jos, Harry heeft u nodig.

JOS

Dat weet ik!

MARCEL

Hoe?

JOSEPHINE

Ik kan niet meer volgen.

MARJA

Wie nog wel?

JOS

De Harry heeft die wagen gebracht. Come in, Harry.

HARRY

Hello, everybody!

Harry gaat meteen naar Josy en kust haar.

ELISABETH

Dat zie ik graag. *Heft het glas*

Op little Harry!

MARJA

Betty, a.u.b.

ELISABETH

Zo moet ge het hem duidelijk maken.

JOS

En den Harry doet mee, heeft hij gezegd.

ELISABETH

Dat wist ik niet. Maar ik heb al een rol voor hem. De mannen gaan een nieuwe tijd tegemoet.

Harry kan aan de strijkplank staan. Zeg, ma, dat moet ge hem nog uitleggen, in 't Engels!

Harry verstaat er niets van, maar lacht.

MARJA

Ik hoop dat hij blijft lachen!

JOS

En ik?

ELISABETH

Gij hangt de was op! De nieuwe man is geboren.

MARCEL

Maar dat is nog niet voor morgen!

JOSEPHINE

De tijd van moeder aan de haard zou misschien vlugger voorbij kunnen zijn dan ge denkt.

JOS

't Is goed. Kom, we gaan buiten eens kijken hoe groot die wagen is.

aan de kant van het podium verschijnt een gedeelte van de platte wagen- iedereen naar buiten – ook Maurice verschijnt, maar niemand merkt hem op

Ge zult zien: die is groot genoeg. Wij kunnen d'r allemaal op.

MAURICE

Maar ik niet!

Anderen kijken in zijn richting

Licht uit